

KHAI THÁC TẬP KHÔNG HỮU ÍCH

(MINING ERASABLE ITEMSETS)

Nội dung

- Giới thiệu
- Bài toán khai thác EI
- Thuật toán META
- Tổng kết

Giới thiệu

Sản xuất các loại sản phẩm...

$P_1 (i_2, i_3, i_4, i_6)$

Lợi nhuận: 20 triệu

$P_2 (i_2, i_5, i_7)$

Lợi nhuận: 50 triệu

$P_3 (i_1, i_2, i_3, i_5)$

Lợi nhuận: 30 triệu

*Tổng lợi nhuận khi
bán toàn bộ sản phẩm
100 triệu*

*Nguyên liệu
 $i_1, i_2, i_3, i_4, i_5, i_6, i_7$*

Giới thiệu

Công ty không có đủ tiền mua nguyên liệu...

Công ty phải ngừng sản xuất một số loại sản phẩm và không mua những nguyên vật liệu tương ứng...

Ngừng sản xuất những loại sản phẩm nào?

*Những loại sản phẩm mà không làm giảm tổng lợi nhuận quá một **ngưỡng** nào đó...*

Giới thiệu

Ví dụ:

Với ngưỡng giảm lợi nhuận chấp nhận được là 25%, công ty có thể bỏ loại sản phẩm P_1 và không mua các nguyên liệu i_4 và i_6 .

Sản phẩm	Lợi nhuận
$P_1 (i_2, i_3, i_4, i_6)$	20
$P_2 (i_2, i_5, i_7)$	50
$P_3 (i_1, i_2, i_3, i_5)$	30

$\{i_4, i_6\}$ gọi là một tập thành phần không hữu ích

Vấn đề trở thành tìm
những *itemsets* như vậy...

Nội dung

- Giới thiệu
- Bài toán khai thác EI
- Thuật toán META
- Tổng kết

Bài toán khai thác EI

- Dữ liệu
  - Ngưỡng ξ
  - Tập thành phần $I = \{i_1, i_2, \dots, i_m\}$
  - Cơ sở dữ liệu $DB = \{P_1, P_2, \dots, P_n\}$

Cơ sở dữ liệu thí dụ DB_e gồm 6 loại sản phẩm và 7 thành phần, tổng lợi nhuận là 10000.

<i>Product</i>	<i>PID</i>	<i>Items</i>	<i>Val</i>
P_1	1	$\{i_2, i_3, i_4, i_6\}$	500
P_2	2	$\{i_2, i_5, i_7\}$	200
P_3	3	$\{i_1, i_2, i_3, i_5\}$	500
P_4	4	$\{i_1, i_2, i_4\}$	8000
P_5	5	$\{i_6, i_7\}$	300
P_6	6	$\{i_3, i_4\}$	500

Bài toán khai thác EI

- Định nghĩa 1 (*Gain*)

Cho itemset $A (\subseteq I)$, *Gain* của A được tính như sau:

$$Gain(A) = \sum_{\{P_k | A \cap P_k.Items \neq \emptyset\}} P_k.Val$$

Ví dụ:

$A = \{i_6, i_7\}$, các loại sản phẩm có chứa i_6

hoặc i_7 hay cả hai là P_1, P_2, P_5 , do đó:

$$\begin{aligned} Gain(A) &= P_1.Val + P_2.Val + P_5.Val \\ &= 500 + 200 + 300 = 1000 \end{aligned}$$

P_i	PID	Items	Val
P_1	1	$\{i_2, i_3, i_4, i_6\}$	500
P_2	2	$\{i_2, i_5, i_7\}$	200
P_3	3	$\{i_1, i_2, i_3, i_5\}$	500
P_4	4	$\{i_1, i_2, i_4\}$	8000
P_5	5	$\{i_6, i_7\}$	300
P_6	6	$\{i_3, i_4\}$	500

Bài toán khai thác EI

- Định nghĩa 2 (EI)

Cho trước một ngưỡng ξ và tập DB , một tập A gọi là *tập không hữu ích* nếu:

$$Gain(A) \leq \left(\sum_{P_k \in DB} P_k.Val \right) \times \xi$$

Ví dụ:

Tổng lợi nhuận 10000, $\xi = 15\%$

$$\begin{aligned} Gain(\{i_6, i_7\}) &= 50 + 20 + 30 \\ &= 100 \leq (10000 \times 15\%) \end{aligned}$$

Do đó $\{i_6, i_7\}$ là một tập không hữu ích.

P_i	PID	Items	Val
P_1	1	$\{i_2, i_3, i_4, i_6\}$	500
P_2	2	$\{i_2, i_5, i_7\}$	200
P_3	3	$\{i_1, i_2, i_3, i_5\}$	500
P_4	4	$\{i_1, i_2, i_4\}$	8000
P_5	5	$\{i_6, i_7\}$	300
P_6	6	$\{i_3, i_4\}$	500

Bài toán khai thác EI

- Phát biểu bài toán: Cho cơ sở dữ liệu sản phẩm DB và một ngưỡng ξ , hãy tìm tất cả các tập không hữu ích trong DB .

PID	$Items$	Val
1	$\{i_2, i_3, i_4, i_6\}$	500
2	$\{i_2, i_5, i_7\}$	200
3	$\{i_1, i_2, i_3, i_5\}$	500
4	$\{i_1, i_2, i_4\}$	8000
5	$\{i_6, i_7\}$	300
6	$\{i_3, i_4\}$	500

$\xi = 15\%$

$Itemset$	$Gain$
$\{i_3\}$	1500
$\{i_5\}$	700
$\{i_6\}$	800
$\{i_7\}$	500
$\{i_5, i_6\}$	1500
$\{i_5, i_7\}$	1000
$\{i_6, i_7\}$	1000
$\{i_5, i_6, i_7\}$	1500

EIs

Nội dung

- Giới thiệu
- Bài toán khai thác EI
- Thuật toán META
- Tổng kết

Thuật toán META

- **META** Mining Erasable iTemsets with the Antimonotone property algorithm

Thuật toán đầu tiên khai thác *EIs* được nhóm tác giả Zhi-Hong Deng giới thiệu vào năm 2009.

- Các tính chất

Tính chất 1: Cho hai tập $X \subseteq I$ và $Y \subseteq I$. Nếu X là tập con của Y ($X \subseteq Y$) thì $Gain(X) \leq Gain(Y)$.

Tính chất 2 (*anti-monotone*): Cho hai tập $X \subseteq I$ và $Y \subseteq I$. Nếu X không phải là một *EI* và $X \subseteq Y$ thì Y cũng không phải là một *EI*.

Tính chất 3: Nếu X là một *EI* và Y là tập con của X ($Y \subseteq X$) thì Y phải là một *EI*.

Thuật toán META

- Phương pháp: Tìm các *EI*s theo từng cấp độ (*level-wise search*)

Input: Cơ sở dữ liệu $DB = \{P_1, P_2, \dots, P_n\}$; ngưỡng ξ ;

Output: Tập toàn bộ các tập không hữu ích *EI*;

$Sum\_val = 0$;

For ($k = 1$; $k \leq n$; $k++$)

$Sum\_val = Sum\_val + P_k.Val$;

$E_1 = \{EI_1\}$;

For ($k = 2$; $E_{k-1} \neq \emptyset$; $k++$)

$GC_k = \mathbf{Gen\_Candidate}(E_{k-1})$;

For each product $P \in DB$ {

For each candidate itemset $C \in GC_k$

If ($C \cap P \neq \emptyset$) then

$C.gain = C.value + P.Val$;

$E_k = \{C \in GC_k \mid C.gain \leq \xi \times Sum\_val\}$

Return $EI = \cup_k E_k$;

Thuật toán META

Procedure Gen_Candidate (E_{k-1})

// Các items trong E_{k-1} được sắp theo thứ tự xuất hiện trong I

$Candidates = \emptyset$;

For each $A_1 (= \{x_1, x_2, \dots, x_{k-2}, x_{k-1}\}) \in E_{k-1}$

For each $A_2 (= \{y_1, y_2, \dots, y_{k-2}, y_{k-1}\}) \in E_{k-1}$

If $((x_1=y_1) \wedge (x_2=y_2) \wedge \dots \wedge (x_{k-2}=y_{k-2}) \wedge (x_{k-1} < y_{k-1}))$ then

$X = \{x_1, x_2, \dots, x_{k-2}, x_{k-1}, y_{k-1}\}$;

If **No_Unerasable_Subset** (X, E_{k-1}) then

add X to $Candidates$;

Return $Candidates$;

Procedure No_Unerasable_Subset (X, E_{k-1})

For each $(k-1)$ -subset X_s of X

If $X_s \notin E_{k-1}$ then

Return FALSE;   *//anti-monotone*

Return TRUE;

Thuật toán META

- Minh họa

$$I = \{i_1, i_2, i_3, i_4, i_5, i_6, i_7\}$$

$$DB = \{P_1, P_2, P_3, P_4, P_5, P_6\}$$

$$\xi = 18\%$$

<i>PID</i>	<i>Items</i>	<i>Val</i>
1	$\{i_2, i_3, i_4, i_6\}$	500
2	$\{i_2, i_5, i_7\}$	200
3	$\{i_1, i_2, i_3, i_5\}$	500
4	$\{i_1, i_2, i_4\}$	8000
5	$\{i_6, i_7\}$	300
6	$\{i_3, i_4\}$	500

Bước 1: Khởi tạo

- Tính $Sum\_val = 10000$
- Tìm E_1

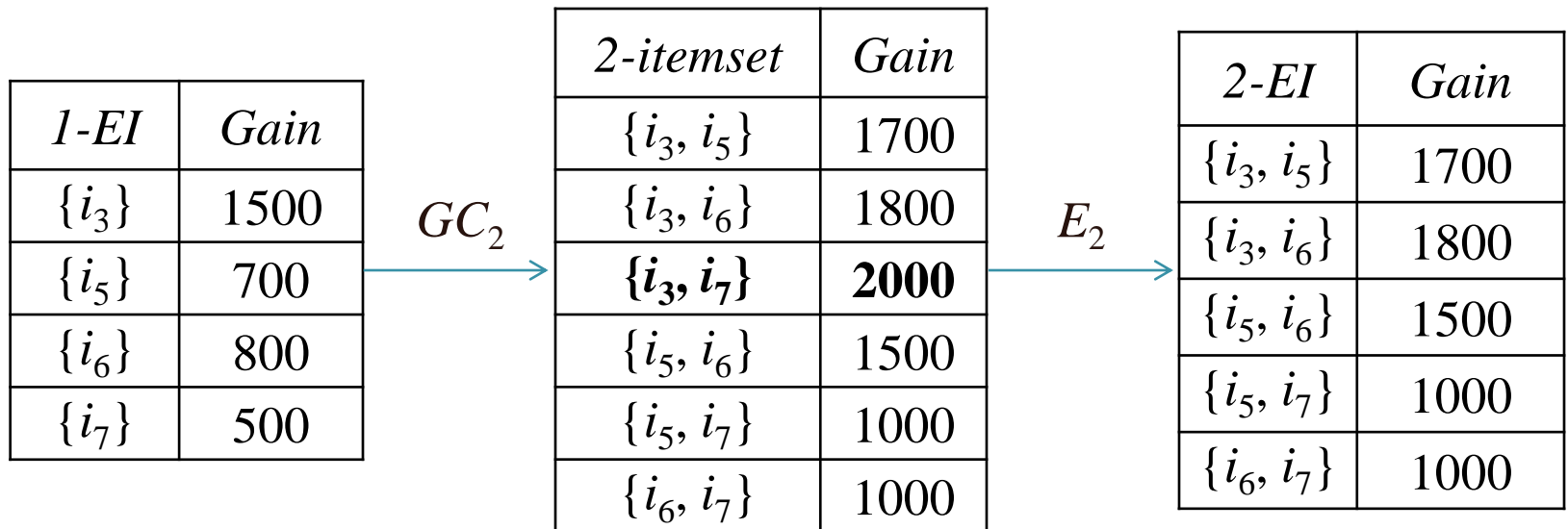
E_1	<i>1-itemset</i>	<i>Gain</i>
	$\{i_3\}$	1500
	$\{i_5\}$	700
	$\{i_6\}$	800
	$\{i_7\}$	500

Thuật toán META

Bước 2: Khai thác

$$\underline{k = 2}$$

- Xây dựng GC_2 dựa trên E_1
- Tìm tập E_2 dựa trên GC_2

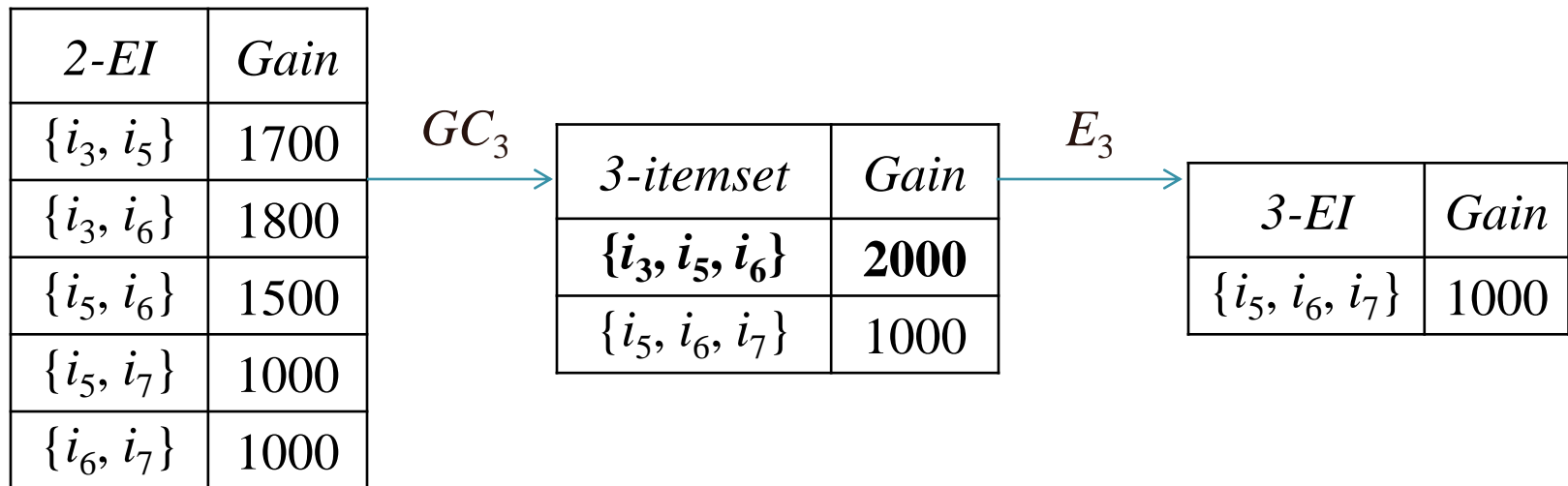

Thuật toán META

Bước 2: Khai thác

$$\underline{k = 3}$$

- Xây dựng GC_3 dựa trên E_2
- Tìm tập E_3 dựa trên GC_3

Thuật toán META

Bước 2: Khai thác

$$\underline{k = 4}$$

$E_4 = \emptyset \rightarrow$ Thuật toán dừng

Bước 3: Trả về kết quả

$$EI = E_1 \cup E_2 \cup E_3$$

Thuật toán META

- Nhận xét

- Đầu tiên, thuật toán duyệt *DB* tính tổng lợi nhuận. Trong k bước lặp tiếp theo, thuật toán tiếp tục duyệt *DB* để tính lợi nhuận của các itemset. Do đó chi phí thời gian rất lớn.

- Thuật toán không loại bỏ được dữ liệu dư thừa. Ví dụ xét itemset $\{i_3\}$, các loại sản phẩm chứa i_3 là P_1, P_3 và P_6 , nhưng khi tính *Gain* của $\{i_3\}$ phải duyệt toàn bộ *DB*.

<i>PID</i>	<i>Items</i>	<i>Val</i>
1	$\{i_2, i_3, i_4, i_6\}$	500
2	$\{i_2, i_5, i_7\}$	200
3	$\{i_1, i_2, i_3, i_5\}$	500
4	$\{i_1, i_2, i_4\}$	8000
5	$\{i_6, i_7\}$	300
6	$\{i_3, i_4\}$	500

Nội dung

- Giới thiệu
- Bài toán khai thác EI
- Thuật toán META
- Tổng kết

Tổng kết

- Khai thác các tập thành phần không hữu ích là một trong những tác vụ mới trong khai thác dữ liệu.
- Về mặt kỹ thuật, khai thác *EI* cũng tương tự khai thác mẫu phổ biến *FP*. Cả hai cùng khai thác các itemset quan tâm.
- Tuy nhiên, khai thác *EI* và khai thác *FP* có sự khác biệt.
  - Khai thác *FP* ra đời trong bối cảnh một siêu thị bán lẻ muốn tìm mối quan hệ giữa các mặt hàng được khách hàng mua.
  - Khai thác *EI* xuất hiện trong bối cảnh công ty sản xuất sản phẩm cần lập kế hoạch sản xuất phù hợp khi nền kinh tế rơi vào suy thoái.